24. Вучні вызначалі гукі, якія не вымаўляюцца ў канцы слоў. Ігнат прапанаваў [ф], [п], [х]. Змітрок – [в], [б], [г]. Пятрусь – [п], [в], [г].

Хто з вучняў адказаў правільна?

А) усе вучні. **Б)** ніхто з вучняў не даў правільнага адказу.
В) Ігнат. **Г)** Змітрок. **Д)** Пятрусь.

25. У даўнія часы ў сялян не было гадзіннікаў. Замест іх слухалі спеў пеўняў і вызначалі, якая пара: *а) поўнач; б) пара ўставаць; в) світанне*. Так і казалі: *«Прачнуўся пасля другіх пеўняў… Дзеці леглі спаць пасля першых пеўняў»*. Дапоўніце выразы:

1) першыя пеўні – …; 2) другія пеўні – …; 3) трэція пеўні – … .

А) 1-а, 2-б, 3-в. **Б)** 1-а, 2-в, 3-б. **В)** 2-в, 1-б, 3-а.
Г) 3-б, 2-а, 1-в. **Д)** 2-б, 1-в, 3-а.

26. Якім членам сказа з’яўляецца выдзеленае слова ў сказе?

*У дружбе **жыць** – такі закон спрадвеку ў народзе.*

А) дзейнік. **Б)** выказнік. **В)** дапаўненне.
Г) азначэнне. **Д)** акалічнасць.

27. Выберыце з прапанаваных словы, у якіх усе зычныя гукі мяккія:

1) спець; 2) змяіны; 3) цвісці; 4) бярвенне.

А) усе варыянты. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) усе варыянты, акрамя 4. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 4.

28. Вызначце правільна напісаныя словазлучэнні:

1) расшчапіць атам; 2) расшчапіць бервяно; 3) расшчапіць дрот.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

29. Літара **э** з’явілася ў беларускіх тэкстах у канцы … .

А) XI стагоддзя. **Б)** XIII стагоддзя. **В)** XIV стагоддзя.
Г) XV стагоддзя. **Д)** XVII стагоддзя.

30. Які дзень лічыцца **Днём літары *ё***?

А) 3 лютага. **Б)** 25 красавіка. **В)** 19 чэрвеня.
Г) 1 верасня. **Д)** 29 лістапада.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб’яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3–218
тэл. (017) 292 80 31, 290 01 53
e-mail: info@bakonkurs.by http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 14. Тыраж 37700 экз. г. Мінск. 2014 г.

Конкурс па беларускай мове «БУСЛІК-2014»

Чацвер, 20 лютага 2014 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу; пры парушэнні гэтых патрабаванняў удзельнікі могуць быць дыскваліфікаваны;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце http://www.bakonkurs.by/ праз 1-1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 5-6 класаў

1. Разгадайце народную загадку:

Хата кругом свіціцца.

А) кошык. **Б)** збанок. **В)** ваза. **Г)** стол. **Д)** малюнак.

2. Падбярыце з прапанаваных слоў сінонім(-мы) да назоўніка ***фальш***:

1) падман; 2) ашуканства; 3) падробка.

А) усе словы. **Б)** 1. **В)** 1, 2. **Г)** 2. **Д)** 3.

3. Колькі разоў ужыта літара ***я***, якая абазначае адзін **[а]** у словах вершаваных радкоў Галіны Каржанеўскай?

Назбіраю лісцяў я
У двары,
Што зляцелі з клёніка
Без пары.

А) 0. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

4. Якая часціна мовы называе дзеянне, змену стану аб’екта?

А) назоўнік. **Б)** прыметнік. **В)** дзеяслоў. **Г)** займеннік. **Д)** прыслоўе.

5. Выберыце пары слоў, у якіх націск дапамагае адрозніць іх значэнне:

1*) стала – стала;* *2) туга – туга;*
3) выразаць – выразаць; *4) прызнаюся – прызнаюся.*

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

6. Колькі слоў ужыта ў сказе?

Язноўзнадзеяйітрывогайкрочупазагадкавайзямлі.

А) 7. **Б)** 8. **В)** 9. **Г)** 10. **Д)** 11.

7. Якія гукі ў беларускай мове не маюць спецыяльных літар?

1) [дз']; 2) [дз]; 3) [ж]; 4) [дж]; 5) [ч]; 6) [р].

А) няма правільных варыянтаў. **Б)** 1, 2, 4. **В)** 2, 4. **Г)** 3, 5, 6. **Д)** 4, 5.

8. Вызначце правільную транскрыпцыю слова:

1) *сшытак* – [сшытак]; 2) *тчэш* – [ччэш]; 3) *наладчык* – [налатчык].

А) усе варыянты. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

9. У якіх словах з дадзеных на месцы пропуску напішаце ***ь***?

1) чарсц..вець; 2) лісц..вяны; 3) рэдз..ка; 4) агледз..ся.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

10. Колькі назоўнікаў у форме адзіночнага ліку меснага склону ўжыта ў вершаваных радках Ніла Гілевіча?

Хлеб – у дзяжы і на лапаце,
На подзе ў печы, на стале.
І на далонях шчаснай маці,
Што дзецям лусты раздае.

А) 0. **Б)** 3. **В)** 5. **Г)** 6. **Д)** 7.

11. У якіх словах правільна падкрэслена націскная галосная?

1) цэм<u>е</u>нт; 2) мез<u>е</u>нец; 3) цяж<u>а</u>р; 4) зн<u>а</u>хар.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

12. Выберыце з прыведзеных розначаранёвыя дзеясловы:

1) скочыць – скочвацца; 2) прасіць – прасаваць; 3) абвязаць – абавязаць.

А) усе варыянты. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

13. Вызначце толькі дзеясловы абвеснага ладу:

1) прабачыла; 2) прабачу; 3) прабач; 4) прабачыла б.

А) усе прыклады. **Б)** няма дзеясловаў абвеснага ладу.
В) 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

14. Выберыце з дадзеных назоўнік, які няправільна ўжыты ў форме творнага склону:

1) веліччу; 2) мыш'ю; 3) глыб'ю.

А) усе варыянты. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

15. Які(-ія) з дадзеных якасных прыметнікаў не мае(-юць) кароткай формы?

1) згодны; 2) рады; 3) плоскі.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1. **Г)** 2, 3. **Д)** 3.

16. Вызначце з прапанаваных толькі назоўнікі мужчынскага роду:

1) жаль; 2) фальш; 3) немач; 4) продаж; 5) гар.

А) усе назоўнікі. **Б)** усе назоўнікі, акрамя 3. **В)** 1, 2. **Г)** 3, 4. **Д)** 4, 5.

17. Выберыце з дадзеных просты двухсастаўны сказ:

1. Дарогі вузкія і шырокія, роўныя і выкручастыя, брукаваныя і прасёлкавыя.
2. Ён пасля вучобы пачаў займацца ў спартыўнай секцыі, удзельнічаць у спаборніцтвах.
3. Узнялося сонца над зямлёю, ласкавае, яркае.

А) усе сказы. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

18. Вызначце правільны варыянт запісу дзеяслова ***есці*** ў форме 2-ой асобы множнага ліку цяперашняга часу.

А) ясі. **Б)** есць. **В)** ядзім. **Г)** ядзіце. **Д)** ясце.

19. Лексічнае значэнне '*малы*' мае фразеалагізм … .

А) хоць вока выкалі. **Б)** кату па пяту. **В)** лахі пад пахі.
Г) лоб у лоб. **Д)** як кот наплакаў.

20. Вучні абмяркоўвалі, якую форму 3-яй асобы адзіночнага ліку мае дзеяслоў ***быць***. Алесь прапанаваў – *будзе*, Вера – *ёсць*, Стас – *быць*.

Хто з вучняў правільна адказаў?

А) усе вучні. **Б)** дадзены дзеяслоў не мае такой формы.
В) Алесь. **Г)** Вера. **Д)** Стас.

21. Выберыце з прапанаваных толькі назоўнікі, утвораныя суфіксальным спосабам:

1) цясляр; 2) будан; 3) цеплыня; 4) альпініст.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

22. У народзе гавораць: *«Ганяцца за … зайцамі»*. Якога слова не хапае?

А) двума. **Б)** дзвума. **В)** двюма. **Г)** двумя. **Д)** дзвюмя.

23. Падбярыце беларускі(-ія) адпаведнік(-і) да ўстойлівага выразу з рускай мовы *от альфы до омеги*:

1) асноўнае, галоўнае; *2) ад пачатку да канца;*
3) салаўя байкамі не кормяць; *4) бездань прамудрасці.*

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 2, 3. **Г)** 2. **Д)** 4.